

Előfizetési ár:

Egész évre . . . . . 8 frt — kr.
Félévre . . . . . 4 „ — „
Negyedévre . . . . . 2 „ — „

Köszségeknek, körjegyzőknek, néptanítóknak:

Egész évre 6 frt. — fél évre 3 frt.

Egyes szám kapható a kiadóhivatalban
(Lyceumi nyomda-épület.)

PÉCS

POLITIKAI VEGYESTARTALMU HETILAP.

Hirdetéseket

elfogad a kiadóhivatal (lyceumi könyvnyomda), hol mindenkor a legutányosabb árak szabotnak. Minden beiktatott hirdetés után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

Nyilttérben egy sor 1 frt.

Kéziratok

a szerkesztőségbe (lyceumi könyvnyomda) küldendők.

Megjelenik hetenként kétszer. Szerkesztőség és kiadóhivatal: lyceumi könyvnyomda. Kéziratok nem adatnak vissza.

Pécs városa köztisztasága.

Irta LOEWY LIPÓT dr.

II.

Különösen feltűnt az utolsó években a járványok gyakoribb volta és nagyobb-szerű elterjedése. E körülményt, a köztisztaság száználmas állapotán kívül, még egyéb tényezők összeműködésének kell tulajdonítanunk, melyeket a következőkben röviden megismertetni szándékozom.

Nemzeti újjászületésünk óta főleg közlekedési viszonyaink esodaszerű fokozódása még eddig nem is sejtett méretű népáramlást hozott létre, különösen a zónás forgalom behozatala óta, mely egyszerre, mint egy varázsütésre, az egész népességet vándorlásnak indította. Természetes, hogy a nagy idegen forgalommal a közlekedés középpontjain, a legtávolabb vidékek betegségei, melyeknek csirái emberhez, tárgyhoz tapadnak, ép oly gyorsan jutnak el hozzánk, hol kedvező talajra találván, könnyen lábra kapnak, és elterjednek. Éppen Pécsen tett megfigyelésem alapján tapasztaltam, hogy mióta a budapest-pécsi vasuti vonal kiépült és a fővárossal közvetlenebb érintkezésbe léptünk, az ott grasszaló ragályos betegségek rendszeren rövid idő múltán nálunk is tanyát ütnek. Így volt ez a himlővel, a vörhenyeggel, a differitisszel, a kanyaróval.

Ököt abban kereshetjük, hogy ipa-

runk, gazdaságunk, fölvirágzásával, a forgalmi viszonyok, közlekedési eszközök szaporításával, egyáltalán közlekedésünk gyors fejlődésével, intézkedéseink, törekvéseink a közegészségügy és köztisztaság terén lépést nem tartottak, sőt nagyon is visszamaradtak, úgy annyira, hogy a gyors közlekedésből származó káros hatásoknak gátot nem vehetnek; de nem is fognak vetni mindaddig, míg a közigazgatás körében működő orvosi tisztviselőknek végrehajtó hatalmuk nincs, és az egészségügyi közigazgatás nem nyeri azon szervezetest, melyet az újabb egészségtudomány megkíván.

Az imént mondottak illusztrálására a sok közül csak egy példát akarok fölcmlíteni. A fertőző betegségek bejelentésére az orvosok kötelezve vannak. A bejelentés kényszerét egészségügyi szempontból nemcsak azért rendelték el, hogy statisztikailag kiúntathassuk egészségi állapotaink szomorú voltát, hanem azon természetes okból, hogy a legelső ragályos eset bejelentése által a ragály csirájában elfojtassék és továbbterjedése meggátoltassék. De nálunk elég sajnos, mindezen óvóintézkedések végrehajtására az orvosoknak módjuk és alkalmuk nincs. Pénz hiányában nincsen szakszerűen gyakorlott személyzet, mely a fertőtlenítést végrehajtáná, és a ragályos kórba esett szegény betegek elkülönítésére még ma nincsen városunkban járványos kórház.

Egy város köztisztaságának megítélésében a kellő segédeszközökre, a köztisztasággal egybefüggő tényezőknél szervezésére és kezelésére, a nyilvános helyiségek és terek, főleg pedig a lakóházak és az egyes lakások tisztántartására kell tehát figyelmet fordítani.

A város köztisztaságát mértékül véve, ítéletet mondhatunk a város lakosságáról is. Következtetnünk lehet ugyanis nemcsak azon érzékre, mely a köztisztaság iránt uralkodik, hanem az egészség és jólét minőségére, az értelmességre, sőt a működés fokára is. Valamint a köztisztaság a hatóság erőfények és fölvilágosodottságának tükröje, úgy a lakóházak tisztaságában a bemlakók értelmessége tükröződik vissza. Nem hiába mondja a közmondás: Házam, világom. A ház, a lakás ugyanis azon kis világ, melyben az ember életének nagy részét tölti. A ház, a lakás, nemcsak a nyugalomnak, a pihenésnek, a szűkebb családi körnek hajléka, mely az idő viszontagságai, szél es eső, hideg és meleg ellen oltalmat nyújt, hanem a tiszta, a barátságos lakásban leljük együtt az élet tiszta gyönyörét, az elégedettségnél, a boldogságnak legtisztább élvezetét. Sajnos azonban, hogy az előrehaladás korszakában lakóházaink a külső csinos-sáért fölállóznak belsejüknek célszerűségét és kellemét, pedig a külső pompa kifejtésével összhangzásban kellene hozni a háznak belső berendezését, úgy egész-

A „PÉCS” TÁRSULATA.

Magister Choralis.

Dr. Haberl X. Ferenc.

Fordította: A pécsi növ.-papság Szent-Pál-társulata. (A „Pécs” eredeti tárcája.)

Azt mondják a statisztikusok, hogy a nemetek legalább is ötször annyi új munkát adnak ki, mint a többi nemzetek — s náluk nem is igen jó művelt ember számba, a ki még könyvet nem írt. Igaz-e ez, vagy nagyítás, nem tudom, s akár hogyan van a nemeteknél — annyi bizonyos — hogy mi sem panaszkodhatunk irói terméketlenségről s hiszem, ha Maecenás manapság élne, alig vállalkoznék arra, hogy a magyar irói nemzedeknek csak századrészet is gyamolítsa ismeretes bákezőségével. Ha a tudományos és szépirodalom virágzására a művek számából következtethetnénk a magyar irodalom jó-kora virágos kert volna. Nemcsak új munkákat produkálnak minden szakban, hanem meg a fordításoknak sincs se szeri, se száma. Csak az a sajnos, hogy a művek száma még nem virágoztatja fel valamely nemzet irodalmát; ehhez más is kell: minőség, s ha ezt is figyelembe vesszük, bizony-bizony szegény magyar irodalom nem igen virágzik. Hasonlítsuk csak össze a 60-as

évek szepirodalmát a mostanival: akkor pompásan termeltek mennyiségben is, minőségben is; manap mennyiségben elég van, s ha minőségben is jól akarnak — új kiadást rendeznek a múlt idők termékeiből. Tudományos irodalmunk parhuzamba álltva a lelotly evtzedekekével, tán fejlődést mutat. De ez jobbra látszólagos: tudományos munkáink vagy jók, de nem újak (Pauer s a kompilatorok egész serege), vagy újak, de nem jók, ez pedig nem a fejlődés jele.

Fordításunk is temérdek sok van s bárcsak ne volna: mintha csak készakarva a felfolóslegesebb, leghaszontalanabb munkákat fordítanák (akademiái kiadványok), alig akad az ember oly munkára, melyről elmondhatjuk: ennek a fordítása igazán szükséges volt.

Egy ilyen igazán szükséges munkát fordított le a pécsi növ.-papság szent Pál-társulata, s köszönetet mondhatnak az érdekeltek faradozásáért. Hogy mily szükség volt es van nálunk egy ily munkára, s mily sokat használhatnak a fordítók annak kiadásával, ezekenk illusztrálására szeretnék egyet-mást mondani.

Menjünk csak el falusi templomokba, vagy akárhány városiba is s hallgassuk meg a pap, tanító s a nép éneket

A pap legtöbbször úgy énekel, a mint

kedve tartja, pedig abban a misekönyben igen szépen le vannak kottázva (legalább az újabb kiadásokban) a mise énekes részei, a melyek pedig nincsenek (oratók, lectio, evangelium), azok éneklés módjának ismerete minden misés papban feltételeztetik, s már a szemináriumban el kell azt sajátítani, s mit tapasztalunk? az egyház minden ténykedésében egység tűnik fel, csak a papok énekeiben nékülözöök azt. A legtöbb pap a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van, mond hosszabb (clóriát, a kantoral vetekedik a Praepatió-cifrázásában, s szépen színezett „Ita missa est-et énekel — ha jó hangja van! de hányank van! — ezeknél még eltűrné az ember, ha -cifráznak, de aztán ha olyanok éneket hallgatjuk, kik hangjuk szépséget illetőleg kis tevedésben levén, hangjukkal nagyra vannak, s egész szenvedélyvel énekelnek hatáserít, vagy kiktől a kottára es éneklési szabályokra ra sem hederít, ha jó kedve van,

ségi, mint esztetikai szempontból, összhangzásba kellene hozni az egészségügyünk fontos követelményével, a tisztasággal.

A tisztaság főtényezői a bőséges tiszta levegő, bőséges tiszta víz és bőséges világosság. Városunk és lakóházai ezekkel nagyon silányul rendelkeznek. A szűk és görbe utcák, a kicsiny szűk udvarok, a külvárosi részekben az utcái burkolatnak majdnem teljes hiánya, a nagy vízihiány, az utcák gyér tisztogatása, az udvaroknak a trágyának felhasználása az istállók és lakószobák falai mellett; továbbá a bennlakók tisztátalansága: mindmégannyi ok a talaj folytonos beszenyyezésére, ez pedig a kútvíznek tisztátalanságát, a levegőnek szennyezettségét okozza. Nyilvánvaló, hogy ezen kedvezőtlen talajviszonyok a lakások nagy részének tisztátalansága elősegítik mindenemű járványok elterjedését városunkban és a múlt évi hargmájárvány heves kiterjedésére is ezen tényezők mindenesetre szomorú befolyással voltak.

Városunk köztisztviselési viszonyainak behatóbb birálatára egész részletességben kívánom az adatokat föltárni, melyeket több évi tapasztalás útján gyűjtöttem.

Pécs városa a Mecsekhegy déli alján 286 hektárnyi nagy területet foglal el, mely dél felé a pályaudvarral, a temetővel és a részvényes sertéshizlalóval határos, éjszakai határa egy egyenes vonal, melyet a Tettey-forrástól a régi puskapor-toronyig húzza gondolkunk, keletre a vámsorompótól a bányatelepre vivő út, nyugatra pedig a nyugati vámsorompótól húzott egyenes vonal a határa. Ezen hosszúknak négyzet alakú területre 3531 lakóház van építve, a mi 40 kilométer utcahosszra oszlik szét. Ezek közül a nyugati vagyis szigeti külvárosra 913 ház, a síklósi külvárosra 305 ház jut, mindkét külváros 80 hektár területet foglal el és 9790 lakost számlál: a budai külvárosban 1467 ház van, 10767 lakossal 140 hektárnyi

területen és a belvárosban 846 ház 9253 lakossal 66 hektárnyi területen. A város területéhez tartozik még a negyed óra távolnyira fekvő szénbányatelep, mely a dunai gőzhajós-társulat tulajdona, 472 házzal és 1458 lakossal. A városi külső területen is 3564 lakos van, azonkívül 1420 főnyi katonaság van a városban. A városi lakosság összege tehát 35,200.

Városunk belvárosi, része a legnépesebb. Itt korlátolt területre van a lakosság szorítva, a mi már magában véve megnehezíti a lakások tisztántartását. A város köztisztaságának fontartására, valamint a lakások tisztántartására a legfontosabb segédeszköz a víz. Mindaddig a régi, a törökök idejéből fennmaradt vízvezeték szolgáltatta a viznek főmennyiségét, a mi átlag véve összesen 24 óra alatt 1800 köbméterre rügött. Ezen vízmennyiségnek kétharmada a malmok tulajdonjoga volt és csak egyharmada, összesen 600 köbméter jutott a lakosságra. A víz csak 100 házban van az udvarra bevezetve, az emeletre azonban, néhány ház kivételével, a nyomás hiánya miatt, a víz nem juthat. A lakosság legnagyobb része a nyilvános közutakból hordja a vizet, és mivel csak 32 darab közkút és 11 nyilvános szivattyús és ú. n. rángató kút van az egész város területén, számos utca víz nélkül lévén, a lakosság a vizet a távolos kutakból kénytelen hordani. Elhez járul még azon sajnós körülmény, hogy száraz nyár idején a víz mennyisége az átlagos mennyiség negyed részére apad, úgy hogy a város legtöbb kútja több napon át egy csöpp vizet sem ad, és a lakosság nagy része a lejtős területen, hol ásott kutak nincsenek, alig bírja a szűk-séges mennyiségű ivóvizet beszerezni, háztartási célokra vize nincs.

A külvárosokat lakó bosnyák nép ugyan vele született tisztasági érzékénél fogva lakásainak belsejét lehetőleg tisztán tartja, azonban főleg úgy, hogy lakásának az utcára nyíló és esimesan beren-

dezett szobáját egyáltalán nem lakja, hanem nyáron a konyhában és a pitvaron, télen pedig ismét csak — a fűtött konyhában húzza meg magát családjával együtt: uyanott étkeznek, hálóznak, néha a mesterséget is ott űzik, sőt a betegeket is itt, ebben a fűtött, romlott, konyhagőzzel telt levegőben ápolják, holott az utcai parádé-szoba használatlanul marad. Ezen rossz szokás a fűtőanyag megkimélése szempontjából, számos jobbmódú polgári családban is divik. Itt is a konyhából fűtik gyakran a szobát; nagyrészt csakis a konyha mellett lévő, néha még zárt folyosóra nyíló szobákat lakják, étkezők egyáltalán háló- és gyermekszobának is használják; a mellett még a konyhában a csecsemők és gyermekek bemoskolt ruháit is mossák és szárítják, éppen a főzés ideje alatt, hogy a tüzelőanyagot kiméjék. És még azon csodálkoznak, hogy ilyen szennyezett, hűzős és vízpárával telt levegőben gyermekeik folyton betegeskednek és az orvos óvó intéseire kész a felelet, hogy apjuk és dédapjuk is így élt és éltes emberek lettek. Igen, de hogy hányan haltak el ezen megrögzött szokás, következtében, azt számításba nem veszik.

(Folytatjuk)

Hirek.

Főispánunk kitüntetése. Ö

Fellege a király Károly Kálmán főispant a Szent István-rend kis keresztjével tüntette ki. Az erre vonatkozó legfelsőbb királyi kezirat a következőleg hangzik:

„Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán: Károly Kálmán Baranyamegye és Pécs szabad királyi város főispánjának ezen minőségben szerzett kiváló érdemei elismerésül Szent-István-rendem kis-keresztjét díjmentesen adományozom.

Ferenz József s. k.

Szögyén László s. k.

csak hogy a legtöbb úgy össze-vissza toldozza-foldozza, úgy lerontja azoknak minden szépségét, hogy nem csodálkozhatunk azon a sok gúnys nyilatkozaton — melyekkel a chorált illetik.

A falusi tanítókkal sem vagyunk különben, akár énekléseket akár orgonálásukat hallgatjuk: ha tudja a kántor, hogy papjának tetszik a trillázás, a népek meg az ordítás (bocsánat a kifejezésért — de tényleg számtalan helyen így van), úgy kiforgatja az énekeket, hogy rajok se osmerhetünk, s e mellett, hogy a favor et gratia populis osztályrésze legyen — oly magasan és erőlködve énekel, hogy nem is nagyitunk, ha a főnnebbi kifejezést használjuk éneke jellemzésére. Hát meg orgonajátéka! Sokan az orgonát zongorának nézik, kötött játékról csak hogy epen forgalmuk van, de nincs benne semmi gyakorlatuk. — s így történik, hogy az ember g y o n y ö r k ö d v e hallgathatja lenn az első padokban is, mint csapkodja a kántor az orgona billentyűket, — csakugy zörögnek. En csak azt csodálom, hogy ha már esztetikai vagy vallási szempontból nem találunk kifogást az ilyen jártékon, legalább finansialis szempontból miért tűrik meg.

A nép énekeről még jobb hallgatnunk. Hallottam már népének olyat, hogy az ember szinte ér i, — mint emelkedik lélekben Istenéhez, érzi, hogy egy belső hatalom énekre készíti — mert ebben nyilatkoznak

meg legnemesebben érzelmei — érzi, hogy Isten hazában van, s látja, hogy az a sokaság templomba jön Őra és Istene díszletének zengedezésére — nem pedig, hogy — kikurjongassa magát. De ezzel ellenkezőleg — hallottam olyat is — pedig sokat, — hogy az ember vérsre haraphatja nyelvet — ha a nagy nevetési ingeret le akarja fojtani — vagy pedig boszankodásában ismételni sem tud. Nem értem, — hogyan ünnepelehetik a papok ilyen ének mellett a fontosabb titkokat s végezhetik elég komolyan a magasztos szertartásokat!

Mar most hogyan függnek az eddig mondottak össze a pécsi nov. papság által fordított munkával? Úgy, hogy ezen munka részletesen ismertet az egyházi ének eredetét, mibenlétét, fejlődését — utmutatást ad általában arra nevére, mint sajátíthatja el kiki könnyű szorrel — csak kis komoly akaratra legyen az egyházi éneklés művészetét: különösen pedig szabályokat ad — mint kell a papnak énekelnie, hogy eneke magasztos ténykedésével és a liturgikus egységgel összhangban, az egyháznak szándéka szerint való legyen; mint kell a kántornak az orgonával bannia, milyen legyen az ének kísérete stb. stb.

Vessük össze ezeket a főnnebb mondottakkal. Itt az ideje már, hogy az egyházi zene terén egy kis reform jöjjon létre — ez pedig zeneileg képzett papság és tanítóikar nélkül lehetetlen. Beszélhet az ember a

gregorian chorál s az ennek alapján kifejlesztett polyphon énekek szépségeiről, a liturgikus egység által követelt énekegyeségről, az egyház akaratáról, eltarthatja Dante és Mozart gyönyörű szavait az egyházi ének fonszgeről, idézhet szerzőket — protestánsokat is — akarányat, kik mind a legnagyobb elismeréssel szólnak a chorál-enekekről, fejtegethet, miért nem tetszik manapság sokaknak az igazi egyházi ének, s miért a hangszerek által kísért és templomi előadásra szant tancdarabok (Te Deum föltámadáskor), értekezhetik ezek alapján a reform szükségességéről — ez mind haszontalan időfeleselés lesz mindaddig, míg a papságnak nem lesz olyan zenei képzettsége, hogy ezeket belassa. — mert e nélkül bizony bajos belátni — es nem leszen tanító kar, mely finomult zsevel a papnak e reform keresztülvitelében készségesen segédkezet nyújtson. E két faktor közreműködése elengedhetetlenül szükséges, egyik a másik nélkül semmire sem megy, mit bizonyítgatnom fölösleges.

Es epen ezért nagy fontosságu e könyv, mert hivatasa, hogy a meggyökeresedett bajjon segítsen. Nem ismerem, minő systema szerint tanítják seminariumiainkban az egyházi éneket, sem azt nem tudom, hogy tanítóképző intézetekben miért nem fektetnek nagyobb súlyt a chorális ének helyes előadásának elsajátítására, annyit azonban mondhatok, hogy azon sok vizátságnak melynek barki is tanuja lehet, ha falusi tem-

Midőn ezen örvendetes királyi tényről tudomást veszünk, lehetetlen a legnagyobb elismeréssel nem adoznunk Kardoss Kálmán főispán iránt, aki bizalmi természetű kiváló fontos állásában nehéz teendőt ritka sikerrel végzi és jeles egyéni tulajdonságaival, melyek kifejtésében szívjósága, páratlan igazságszeretete, lovagias érzülete és odaadó ügybuzgósága oly szerencsésen segítik. — mindenkor biztosítani tudta magának a kormányzatára bízott polgárok szeretetét, tiszteletét és bizalmát, mely nélkül alkotmányos államférfiu el sem képzelhető. A Kardos Kálmán főispánt ért királyi kitüntetés, mely kitüntetés egyttal Baranyavármegyére és Pécs szab. kir. városra nézve is, örömet kelt meggyünk és városunk minden polgáranak szívében és ezen öröm azon szerencsekívánatokban nyilvánul, melyekkel főispánunkat úgy hivataból a különféle testületek és hatóságok, mint magánosok mindenünnen elhalmozzák és melyekhez mi is őszinte szívvel hozzájárulunk.

A király elismerése. Szikszay János kir. tanácsos pécsi kir. törvényszéki bíró és törvényszékelnök elnök helyettese saját kérelmére nyugdíjaztatott. A derek ferliának nyugalmaztatása alkalmából Ő Felsege a király az igazságszolgáltatás terén hosszú időn át, — 40 éven túl — teljesített hasznos tevékenységéért legfelsőbb elismerést nyilvanította. — Szikszay Jánossal egy kiváló erő váltik meg a pécsi törvényszéktől és a hazai judikaturától, kinek ügyszeretete, pontossága és munka kedve példás volt és kinek tavozása fölött érzelt sajnálkozásunkat csak azon tudat ellensúlyozza, hogy becsületes, eredményekben gazdag hosszú munkás életében valóban kiérdemelte a nyugalmat. Kívánjuk, hogy e nyugalmat és emberségét megerdemelt tiszteletet az ősz bajnok még igen sokáig élvezze.

Hymen. Dr. K a u f e r J e n ő pécsi ügyvéd, h. hó 30-án vezeti oltárhoz Zagrabbán Schwartz Irma k. a. t. — Bruck Mozin Mathiasz lakeroszkodó elfogozta Singer Laura k. a. t. — Dr. Leopold Kornel ügyvéd, a „Tomavármegye” szerkesztője mult hétfőn vezette oltárhoz Kornis Ilona k. a. t.

plombokba megy, oka a papok és tanítóknak az egyházi zenében való járatlansága; ezen a hiányon segíthetnek e művel, azért ajánlom a papoknak és tanítóknak különösen, meg akkor is, ha egyébként igen jó zeneszerek is; de különösen ajánlom azoknak, kik a templomi énekbe behozták a slendrianismust.

A pécsi nov. papság dícséretére pedig felemlétem, hogy tudommal e munkát már többen le akarták fordítani magyar nyelvre, de visszaríadtak a nagy feladattól. A lelkes ifjakban nem hiányzott a bátorság, de még az ügyesség sem. Ily munka lefordítása igen sok türelmet, utamézet, összehasonlítást és javítgatást igényel, hogy az legyen a fordításban is, mi az eredetiben van; s ebben a tekintetben csak dícsérettel szólhatok róluk; meglettek minden fölök lehetőt, s hogy a stylaris egyformaságot, a nyelvezet tisztaságát s a kifejezések szabatoságát nem is sikerült teljesen érvényre juttatniok, többféle oknak — mint a fordítók sokaságának, hiányos zenei ismereteiknek, s a magyar zenei terminus technikusok hiányának tulajdonítom.

A munka kiállításra olyan, mely előtt kalapot kell emelnünk. Lattam a regensburgi kiadásokat, melyeket Pustet híres nyomdája állított ki, de a magyar kiadás mellett elbuhatnak, mi a pécsi püspöki lyciumi nyomda jeles felszereléséről s a bérlő jó ízűséről és gondos ügyszereteteről tesz tanúságot.

Adomány. Cseresnyes Sándor pécsi kir. táblai tanácselnök, a pécsi jogász-segélyző egyletnek 5 frtot adományozott, a miért is az egylet ez uton is hálás köszönetét nyilvánítja.

Az ügyvédi kamara köréből. A pécsi ügyvédi kamara dr. Darányi Ferenc ügyvédet Tamási székhelylyel a kamara lajstromába felvette.

Felmentve. A kaposvári kir. törvényszék felmentette Kelemen Róbertet, a volt városi pénztárnokot a sikkasztás vádjá alól, illetve ellene a további bünvádi eljárást beszüntette. Az indokolás a körül fog, hogy a városnál a pénzkezelésről szabályzat nem volt, a pénzeket evék óta a legnagyobb rendelenséggel kezelték a főispán által elrendelt vizsgálatot megelőzőleg 8 éven át soha a pénztárt meg nem vizsgálták, minélfogva a hiányokra nevezte nem lehetett a sikkasztás büntényét megállapítani, mert a sikkasztási szándék a vizsgálat során beigazolható nem volt. — Ugy-e, hogy gyönyörű administralionalis állapotok?

A siklósi iskolászek elnökévé egyhangulag J a n e s i e s Sándor takarékpénztári könyvelő választott meg.

Halálozás. Schaffer Alajos kaposvári kir. közjegyző, a somogy megyei 1848-49-es honvéd-egylet elnöke meghalt Maradiban, hova hivatalos teendő végzésére ment. Koporsójára koszorút küldött a pécsi közjegyzői kamara is. Az elhunytak a napokban lett volna a bonyhádi kir. járásbíroság, mint delegált bíróság előtt, egy érdekes póre, a melyet a kaposvári kir. járásbíró indított ellene becsületéért miatt. Az érdekesnek ígerekett végtárgyalás most már elmarad.

Névváltoztatás. E i c h n e r Á r m i n pécsi illetőségű mohácsi lakos, valamint kiskorú Sándor és Imre gyermekei vezetékneveket — Előd- re kert átváltoztatása belügyministeri rendelettel megengedtetett

Utasok figyelmébe. A magyar királyi belügyminiszter a következő korendeletet hozsátotta ki: Valamennyi törvényhatóságok, a eszérsári és királyi külügyminiszter ur f. hó 15-én 44567 szám alatt kelt átiratában tudósít, hogy ehoheramentes vidékről Szerbiába utazók az osztrak magyar m-narchidából, érkező utasok ellen különben kiszabott 3 napi vesztégzar alól csak úgy lesznek felmentve, ha rendőrségi (hatóság) bizonyítványt nyújtják, hogy odaerkezésük előtt 6 napig esakis ehoheramentes helyeken tartózkodtak. Miről a törvényhatóságok tudomas vegett értesitem. Budapesten 1892. évi október hó 18. a minister helyett: Szalayzszy allamtitkar.

A Pécsi Dalárda diszhangversenye szombaton tartott meg. E hangverseny célja volt, hogy a pécsi közönségnek bemutatassék azon két hangverseny darab, melylyel dalárdánk az országos dalversenyen az első díjat elnyerte. A Hattyu-nagy térme azonban e hangverseny alkalmából csak egy tárogott az ürességtől. Valóban: szegyejük magunkat midőn e sorokat írjuk; szegyejük magunkat a közönyt, melyet közönségünk a dalárda irant tanúsított. Ilat így eresztik el a ven kiszolgált katonát? Ok küzdöttek a dícséreteg arattak onmaguknak egy, mint szülő városunknak és a szülő város közönsége még arra sem mertatta őket, hogy meghaladgassa diadalmas eneküket. E megfoghatatlan eljárás a dalárda tagjaira igen leverölög hatott és mellán: hiszszük azonban, hogy derek dahurdistáink tul teszik magokat az erzekenysegen, mire őket ezenel föl is kerjük. Majd jönnek meg jobb idők, méltányosabb közönség. — A hangverseny lefoiyása igen sikerült volt. A katonai zenekar nyitánya (Euryanthe) és finaleja (Lohengrin) a megszokott szabatoságot tüntette föl ez uttal is. A dalárda két versenydarabja (Eberstzö-Poldinitól és Liszt Ferenchez, Hubertól) nagy és mély hatást keltett. Vesz Albert ur zongorajátéka (Schumann 54. opusa zene-kiserettel) kiváló tehetségről és gyakorlottságról tett bizonyoságot nemkülönbön Riepl Vilmos ur hegedü-hangversenye (Vieuxtemps „Fantazia Appassionatája”, melyet Vész Albert ur kísért zongorán.) Riepl ur művészi játékú viharos tetszést aratott, mire még egy kis ráadást is eljátszott a betelni nem akaró közönségnek. — A hangversenynek volt egy gyenge pontja is, Sipulusz „Kelemen és Pattantys” című felolvasása. Sipulusz ur nem jöhett le Budapestről, munkáját azonban leküldte és azt Haksch Lajos ur olvasta fel. Ennél üresebb és humortalanabb felolvasást még talán sohasem hallottunk Pécsen. Bizony, a leghumorosabb írónak sem sikerül mindig humorosan írni, hát még annak, a ki — lehet mondani — mindennap „humorban dolgozik”, mint Sipulusz ur Még megörbérjük, hogy Sipulusz urat pécsi tisztelői lehozzák és alapítanak neki egy humoros lapot. Akkor legalább majd nevetethünk, mint nevetethünk ez erőltetett Sipulusz-balványozason, mely a dalárda részéről legalább is nevétségek.

Jótékony adományok. Néhai Schwartz Vilmos elhalálozása alkalmából koszoru adományképen ajándékoztak meg. Dr. Schwartz József és neje: izr. szegényeknek 50 frtot, Chewra kadisanak 50 frtot, beteg-segélyző-egyletnek 25 frtot, izr. nőegyletnek 25 frtot, városi nőegyletnek 25 frtot, a városi kórház igralmas nővéreinek 25 frtot, összesen 200 frt. Özv. Schwartz Vilmosné a Matessa-árváknak 50 frtot az izr. árváknak 50 frtot, ö-szesen 100 frt. Krausz Frigyes az izr. nőegyletnek 10 frtot, Oesterreicher Hugó az izraelita nőegyletnek 10 forintot. — Összesen 320 frt.

Betörési kísérlet. E hó 24-etől 25-ére virradó éjjel ismeretlen tettesek Ráevároson be akartak torni A n t i n János házába s az ablakból szölot és befőtelt vittek el, innen elriasztatván A n d r á s János házába akartak behatolni, de nem sikerülvén, H o r v a t h József kovács ablakaiból kifesztvén a vasracsoit, miután nem találtak semmit a kamrában, tovább mentek K o v á c s Józsefnek a németlőröghi határban fekvő malmába, hol a falat kibontva be akartak hatolni, de a házbeliek fölébredtek s lövésekkel elriasztották őket, mire a szantofoldeken keresztül Malom fele elmenekültek. A rendőrség nyomozásának annyit sikerült kideríteni, hogy két meztalabos és egy boecskoros egyen voltak a tettesek, kik Andras házában ott felejtettek egy szekeret. A nyomozás folyik.

A kolera állása Monácson f. hó 23-ikáig a következő: megbetegült összesen 15, meghalt 7. A vármegyében mas helyen kolera-gyanus eset nem tapasztaltott, hanem igenis Slavoniában kezd gyakrabban mutatkozni, a miért is Szily Laszlo alispán a f. hó 31-én tartandó dárdaí vasart kenytelen volt betiltani. Nagyobb ember-vesztéséget azonban, mint az eddigi hála az egnek elég gyeren mutatkozó kolera a d i f f e r i t i s okoz, mely ugy Pécsen, mint a falakon ismét nagy mervbén arakodik és pusztít. Orvos hiány és meg inkább az idejében történő elkülönítesnek elmulasztása a halatos kimenetelnek a leggyakoribb okozói, a mihez még járul a fertőtelentés teljes elhanyagolása a szegényebb sorsuáknál és tökeletlen kivitele az értelmesebb és vagyonosabbaknál is. Ideje volna valóban már, hogy ne a hatóságí intézkedések santikáló ügymenetével, hanem kiki saját erejéből is hozzálatna saját és gyermekei életének fenntartásához a szükséges öveljárás k o m o l y loganatosítása által.

Az egyházmegye halottja. Slavoniában rovid 3 hét alatt a pécsi püspöki megyének két lekipászorot tettek örök nyugalomra Az utóbbi Cser Gyula veis-kovcei plebános, tevékeny, buzgó fiatal pap, ki mint löskyokeres magyar, somogy megyei származasu, 1880-ban mondott első miséje után Slavoniába küldetett, hol kitartó szolgálommal a horvát és német nyelvet rövid idő alatt tökéletesen elsajátította s magát közkedvelte tette. Regóta lappangó mellbaját

is hivatalos buzgóságából kapta, mely sietette azon hazába, honnét visszatérés nincs. Most két éve kapott plebiánát, melyet azonban betegséggel küzdve csak segítséggel tölthetett be. Temetése a kerületi összes papság és falvakból összesereglett hívek nagy részvéte mellett múlt pénteken ment végbe. Gyönyörű koszorút küldött Ehrenfels Norman Rudolf kegyur, a néhai br Prandau uradalma részbeni örököse, valamint Csepeley esperes, pécsi rokonai s még számosan fejezték ki koszorújukkal az általánosan kedvelt fiatal lelkes iránti részvétüket. Nyugodjék békével!

A háztartásokban mindinkább nagyobb szerep jut a cukrász készítményeknek, melyek az utóbbi időkben nagy fejlődésnek indultak hazánkban. A pécsi jónévű cukrászda-üzletek közül ujabban a Csilisch-féle nagy és előnyös változáson ment át. Tetemes befejezések által az üzlet a modern kor színvonalára emeltetett és emancipálva magát a külföldi készítmények alól, fölvetette a versenyt azokkal minden téren és pedig sikerrel, mert készítményei még a legfinomabb cukorkákkal is egyenlő értékűek. Örvendünk cukrásziparunk és fejlődésén és midőn ezt konstatáljuk, ajánljuk e jóhírű cégnek lapunk mai számában foglalt hirdetését olvasóink figyelmébe.

Új könyvek. A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben, ujabban megjelentek: Olcsó Könyvtár. Szerkesztő Gyulai Pál. 302. füzet. Az utolsó Abenszerads. Irta Chateaubriand F. Francia eredetiből fordította Dr. Rada István. Füzve 20 kr. 303. füzet. Az orléans-i szűz. Regényes tragédia 5 felvonásban, előjátékkal. Irta Schiller, ford. Borsody Béla. Füzve 50 kr. 304. füzet. Beldi Pál. A gróf Teleky-féle alapítványból száz arany pályadíjjal jutalmazott eredeti szomorújáték öt felvonásban. Irta Szigligeti Ede. Füzve 40 350. füzet. A tenger és szerelem hullámai. Szomorújáték öt felvonásban. Irta Grillparzer Ferenc fordította Irtai Jenő. Füzve 30 kr. 306. füzet. A jótékony zsémbes. Vigzáték Irta Goldoni Károly, fordította és Goldoniról szóló tanulmányával bevezette Radó Antal. Füzve 40 kr. 307. füzet. Lukis Laras. Irta Békás Dömötör. Új-görögöl fordította Horvath György. Füzve 40 kr. 309. füzet. Várkonyi báró Amadé László versei. Összegyűjtötte, bevezette és jegyzetekkel kísért Négycs László. Füzve 1 ft 40 kr. 311. füzet. A kálóz. Irta Lord Byron. Angolból fordította Kacziány Géza. Füzve 20 kr. 312. füzet. Burns. Irta Carlyle. Fordította Lévy József. Füzve 20 kr. 313. füzet. A svihák. Vigzáték három felvonásban. Irta Herczik Árpád. Ara füzve 30 kr. 314. füzet. Gróf Ráday Gedeon összes művei. Összegyűjtötte s bevezette Váczy János. Füzve 40 kr. 315. füzet. A veteránok. Eletek a fővárosi életből. három felvonásban, dalokkal. Irta Herczik Árpád. Füzve 30 kr. 316. füzet. A Balkán-félszigeti népek költeszetéből. Ford. Erdődi B. Füzve 30 kr. 322. füz. Gróf Szechenyi István mint író. Irta Gyulai P. Füzve 20 kr.

Az általános műveltség megszerzése napról-napra nehezebbé válik. Egy hírlap-szám figyelmes végigolvasása mindenkit meggyőzhet arról, hogy saját szakmáját kivéve, — minden egyes cikk és fejezet számos oly kifejezést és fogalmat tartalmaz, melyekről alig van némi homályos ismerete, és melyeken, ha csak a felületesség uralma alatt nem állunk, lehetetlen átsiklanunk a nélkül, hogy a tájékoztatás vágya hennünk fel ne ébredjen. E tájékoztatás csak egy jól szerkesztett Lexikon nyújthatja, oly Lexikon, mely a mi állapotaink, saját művelődésünk tekintetbe vétele mellett az emberi ismeretek minden ágára kiterjed, szabatos definitióját nyújtja minden fogalomnak, tükröt nyújtja honi életünknek épüvy, mint az emberi szellem minden téren elért vívmányainak. Ily irányú jeles és mintaszertű műnek bizonyul az Acsády Ign. akad. lev. tag által számos szakférfi közreműködése mellett szerkesztett Athenaeum Kézi Lexikona, melyből most jelent meg a 26. füzet. E füzet már az M. és N. betűk anyagát tartalmazza és jó irányú, helyes beosztása.

szabotossága, e mellett még hazafias iránya valamint fényes kiállítása által egyaránt igazolja azon várakozásokat, melyeket e műhöz fűztünk. Az Athenaeum Kézi Lexikona összesen 40 füzetre fog terjedni és kb. 100 szep kivitelű mellékletet fog tartalmazni. Minden füzet ára (2—3 melléklettel) csak 30 kr. Elfizethető a kiadóhivatálnál (Athenaeum Budapest, Ferencziek-tere 3.) és minden hazai könyvkereskedőnél. Az első kötet már diszkötésben is kapható 8 forintért.

„A jó egészség naptára a magyar nép számára“ az országos közegészségi egyesület kiadásában megjelent az 1893. évre. Ez a derék egyesület, mely e naptárt tavaly óriási sikerrel indította meg (közel 20.000 példány fogyott el), a most megjelent naptárral fölműlta az előbbi Nemcsak hogy ismét benne találjuk országszerte kedvelt íróinkat, Rákosi Viktort (Sipuluszt), Tóth Bélát, Palágyi Lajost stb. mulattató elbeszélésekkel és versekkel, hanem a népszerű orvosi rész is kitűnő tanácsokkal szolgál az egészség megővésére. Különösen kiemeljük a bötürendbe szedett jó tanácsokat betegségekben, melyekből kiki rögtön magudhatja, hogy mitévő legyen, ha bármely baj éri, továbbá a tiz regulát kolera idején, az olesó és egésséghez haz építésének részletes leírását, az étkezési és főzési tanácsokat és (Hampelné, Pulszky Polixéna) még sok más hasznos tudnivalót. Csakis az által, hogy nyereszkedni nem akar, adhatja az egyesület potom 30 kr-ért a „jó egészség naptár“ egy példányát, sőt a ki egészre 2—5 példányt rendel meg az csak 28 kr-ért 6 példányt 27 kr-ért, 11—25 példányt 26 kr-ért, 26—50 példányt 25 kr-ért, 51—100 példányt 23 kr-ért fizeti a példányt s a küldeményt bérmentve kapja meg. A pénz előlegesen az orsz. közegészségi egyesület pénztárnokának (Budapest, Eszterházy-utca 5. sz.) küldendő be. Melegen ajánljuk e naptárt a haloságoknak, lelkészeknek, néptanítóknak, jegyzőknek terjesztés végett s ez is a legelőőbb újvi ajándék gyógyszereszeknek, kereskedőknek és mindenkinek a legtanulságosabb olvasmány. Kiállítása díszes képei nagyon szepek.

Vegyes hírek.

Polák Károly igali ízr. tanító eljegyezte Artl Janka k. a. t. — Roboz István, a „Somogy“ szerkesztője és tulajdonosa a somogyi megyei gazdasági egylet titkári állásáról, melyet 25 éven át töltött be, lemondott. — Schesinger Miksa kaposvári borkereskedő eljegyezte Godriben Schlesinger Rella k. a. t. — Magyar János kaposvári nyomdátulajdonos eljegyezte Olfson Gusztáv ottani vasuti állomásfőnök leányát: Olga k. a. t.

Közgazdaság.

Érdekes verseny Torda-Aranyos-megyében, mely egy a nagy közönséget, mint a szakértőket kiválóan fogja érdekelni. Tobb ismételt pályázati verseny után, melyekben szakértőileg megállapított, hogy célszerűség és tartósság szempontjából a gummiszelepes feeskendő kizárasával csak a központi ajtóselepes gépeket gyártó gyárosok vehetnek részt belügyminiszteriumi határozat alapján végleges versenyre meghívtattak a Geitner és Rausch cég és a Tarnóczy tüzoltószersz- és gépgyár részvénytársaság. Szeptember 17-en ment végbe ezen érdekes küzdelem. Jelen volt mint bizottsági elnök Rediger Béla alispán, Dulló János tüzoltó-főparancsnok Persina Alfred megyei főmérnök, Tulogyi a tordai bikatelep igazgatója; mint szakértők Cseregy megyei első aljegyző, mint előadó Beteg Sándor, Szentpály Ignác és Papp fősperes urak, mint bizottsági tagok Medgyessi Lajos tüzoltó-parancsnok számos tüzoltó és nagy érdeklődő közönség. A behozott 16 gép közül minden gyáros 3 önmaga által kiválasztott legjobb gépét állította az Aranyos partjára. A vízpróba eredménye: a Geitner és Rausch nagyközségi 100 mm. gépe adott 31 $\frac{1}{2}$ a Tarnóczy-társaságnak

szinte 100 mm. gépe 34 $\frac{1}{2}$ méteres sugarat. A kisközségi Geitner és Rausch 85 mm. gépe 29 méter és 70 cméter sugarat, a Tarnóczy-gyár 85 mm. gépe 31 méter 50 cméter sugarat. Végre a targoncák versenyénél a Geitner és Rausch cég 85 mm. gépe 31 $\frac{1}{2}$, a Tarnóczy-gyár szinte 85 mm. gépe 34 méter sugarat. Ezen, eddig sohasem hallott eredmény folytán a Tarnóczy-gyár új szerkezetű targoncaja általános bámulat tárgyát képezte mivel sugara szebb volt, mint a versenyre becsátott összes nagy gépeké a Tarnóczy-féle nagy gép kivételével, mely azt félméterrel, de csakis félméterrel, bírta meghaladni. Az elrendelt részletes összehasonlításnál kitűnt, hogy a Tarnóczy gépeinek nemcsak tengelyei, kerékrajjai, medencéi, nyomókarja, valamint egész kiállítása erősebb. De még többféle olyan újításokkal és javításokkal vannak ellátva, melyek a többi gyárosoknál eddig hiányoznak. Szakvélemény. Torda-Aranyosvármegye alispáni hivatala által felszólítatván az 1892. szeptember hó 17-én Tarnóczy részvénytársulat es Geitner-Rausch között tartandó feeskendő-versenypróban testületileg mint szakértők megjelenni. Ezen felhívásnak eleget téve, a t. megyei bizottsággal egyetemben a megyehatalmatotatott gépeket megtekintettük, melyek közül egy a Geitner-Rausch által kiállított 7 feeskendő közül 3 drbot, valamint a Tarnóczy gépgyár részv.-társulat által bemutatott 9 drb. feeskendő közül is 3 drbot kiválasztottunk, melyek az Aranyos folyó partjára szállítottak és kiborbáltattak következő eredménytel. Tarnóczy részv.-társ. 4 kerékű, 100 mm. henger átméretű kocsifeeskendője 34 $\frac{1}{2}$ méter távolságra sugarat adott. Geitner-Rausch ugyanilyen feeskendője 31 $\frac{1}{2}$ méter. Tarnóczy gépgyár rész.-társ. 4 kerékű 85 mm. henger átméretű falusi feeskendője 31 $\frac{1}{2}$ méter sugarat. Geitner-Rausch ugyanilyen feeskendője 29.7 m. Tarnóczy gépgyár részv.-társ. 2 kerékű 85 mm. hengerbősegű targonca feeskendője 31 méter sugarat. Geitner-Rausch ugyanilyen targonca feeskendője 31 $\frac{1}{2}$ mtr. sugarat. Ennek megtörténte után a gépek kiállítását tekintetben vétettek bírálat alá, mely alkalommal kitűnt, hogy a Tarnóczy gépgyár részv.-társ. gépei egyes részeiben, mint egészében sokkal erősebbek és szilárdabban vannak kiállítva, azonkívül a Tarnóczy-gépgyár feeskendője többféle újítást és javítást mutattak fel, melyek szélszerűségüknel fogva a t. bizottság által külön-külön figyelembe vétettek. Mindezeket egybefoglalva a Tarnóczy-gépgyár részv.-társ. feeskendője által kiállítottakéval, mint szerkezet és anyag kiállítására nevezte a Geitner-Rausch cég gépei fölött állanak, mert is a Tarnóczy tüzoltószersz- gyár gépeit határozottan jobbaknak és előnyösebbeknek kellett nyilvánítani. Kelt Tordán, 1892. szeptember hó 18-án Medgyesi Lajos, onk. tüzoltóparancsnok, Dulló János, tüzoltó-főparancsnok, Horvay Miklós, szakaszvezető.

Felelős szerkesztő s laptulajdonos
FEILER MIHALY.

Nyilvános köszönet!
Fogadják mindazok, kik kedves családtagunk **SCHWARZ VILMOS** ör halálomása alkalmából részvétüket kifejezni kegyeskedtek, ezzel leghálásabb köszönetünket.
Pécsett, 1892 okt. 24.
A gyászoló család.

Arverési hirdetményi kivonat.

A pécsi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr Krausz Jenő végrehajthatónak

Kovácsics Maria férj. Gyurokovits Györgyné, Steig János és neje Mayer Maria, Kovácsics János, Kovácsics Anna férj. Rázsics Györgyné

végrehajtást szenvedő elleni 100 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a pécsi kir. törvényszék területén levő Nagy-Kozár község határában fekvő, a nagykozári 102. sz. tjkvben foglalt 1. 305. hsz. 96. sz. közös házra és udvarterre az 1881. évi 60. t. c. 156. §-a értelmében az egészre 400 frt becsárban, a (306-308.) hsz. kertnek Kovácsics Maria férj. Gyurokovits Györgynét illető $\frac{1}{3}$ részére 92 frt becsárban, az ugyanazon tjkben foglalt 316c hsz. fekvőségnak ugyanazt illető részére 72 frt becsárban, a nkozári 330. sz. tjkvben foglalt 2574/35 hsz. fekvőségre az 1881. 60. t. c. 156. §-a értelmében az egészre 16 frt becsárban, egy a nagykozári 216. sz. tjkben foglalt és jelenleg egyedül Kovácsics Anna férj. Rázsics Györgyné nevén álló 1. $\frac{1}{3}$ kültelek, egy urbéri illetőségű Kovácsics Mara férj. Gyurokovits Györgynét korábban illelt $\frac{5}{6}$ részre 150 frt becsárban, a nagykozári 424. sz. tjkben foglalt és jelenleg Steig János és neje Mayer Maria nevén álló 1. $\frac{1}{3}$ kültelek, urb. illetőségű ugyanazt korábban illelt $\frac{5}{6}$ részére 150 frt becsárban, valamint a nkozári 425. sz. tjkvben foglalt és jelenleg Kovácsics János nevén álló 1. $\frac{1}{3}$ kültelek, hől és urbéri illetőségű ugyanazt korábban illelt $\frac{5}{6}$ részre az árverést 150 frt becsárban elrendelte, s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1892. évi november hó 14. napján délelőtti 10 órakor** N.-Kozár község házához, a mennyiben a községnek háza nem volna, egy a község bírói lakánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladati fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 40 forintot, 9 frt 20 krt, 77 frt 20 krt. 1 frt 60 krt, 15 forintot, 15 forintot és 15 forintot készpénzben, vagy az 1881. 60. t. c. 42. §-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881. nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ban kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegáltatni.

A pécsi kir. törvényszék mint tkvi hatóság 1892. évi június hó 21-én.

Lukrits István kir. tszoki bíró.

1893/92 Arverési hirdetmény. 4215.

A dáradi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Brammer Manó becsi lakos végrehajthatónak

Dvornics Pántó

baani lakos végrehajtást szenvedő elleni 54 frt 00 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az árverést a dáradi kir. járásbíró területén levő, Baán községben fekvő, a baani 1136. tjkvben felvett 1585 hsz. fekvőségre 474 frt — kiban ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1892. évi november hó 12. napján délelőtti 10 órakor** Baán községben a községi tanács-teremben megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladati fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 47 frt 40 krt készpénzben vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegáltatni.

Kelt Dárdán a kir. járásbíró mint tkvi hatóságnál 1892. évi július hó 6. napján.

Jobst Béla kir. járásbíró.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a szerint közhírré teszi, hogy a sásdi kir. járásbíró 1892. évi 2410. sz. végzése következtében Korpusz János m. széki lakos javára

Reichenauer József

pécsi lakos ellen 76 frt és jár erejég fogantatott kielégítési végrehajtás után felül foglalt 966 frt 50 kr-ra becsült gazdasági eszköz, szarvas jószág, lovak és sertésekből álló ingóságok, nyilvános árverés után eladtnak.

Mely árverésnek a sásdi kir. járásbíró 2778/1892. sz. végzés folytán 76 frt tőkekövetelés és addig összesen 51 frt 77 kiban bíróilag mar megállapított költségek erejég Póloskén, az alperes birtokán leendő eszközzésére f. évi **november hó 4-ik** napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjelöléssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen az árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a szerint a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladati fognak.

Kelt Sásdon, 1892. évi okt. hó 20-án.

Schubert Manó

kir. bír. végrehajtó.

BUTOROK CSOMAGOLÁS
nélkül szállítása

BUTORAKTÁR
MÖBEL LAGER

TISCHLERI
und
Dampfbetrieb

PERS
HOFMANN KATZBORN
FUNKRIEHNEN

3hne Emballage
EXPEDITION VON MÖBELN

ASZTALOSÜZLET
Göteborg
DAMPFBETRIEB

töltő kályhák

főraktára

SCHOPPER J. G.

vas- és szerszám nagykereskedésében Budapest város-háztér 3. sz. „vasudvar”.

Nagy választék és nagy készlet ezen hírneves kályhákban.

Rajzok és árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

5095. sz. tk. 1892.

4216.

Arverési hirdetmény.

A dáradi kir. járásbíró mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Brammer Manó becsi lakos végrehajthatónak

Sálics Misóné sz. Bosnyák Szóka

baani lakos végrehajtást szenvedő elleni 21 frt — kr. tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a dáradi kir. járásbíró területén levő Baán községben fekvő, a baani 1351. sz. tjkvben felvett $\frac{1}{2}$ 2088. hsz. fekvőségre és pedig az 1881. 60. t. c. 156. §-a alapján egészére is 162 frtban ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1892. november hó 12-ik napján** d. e. 10 órakor Baán községben a község tanács-teremben megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladati fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 16 forint 20 krajcárt készpénzben, vagy az 1881. 60. t. c. 42. §-ban jelzett arfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ban kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegáltatni.

Dárdai kir. járásbíró mint telekönyvi hatóságnál 1892. évi július hó 29. napján.

Jobst Béla kir. aljbíró.

Fölhívás.

4217

Van szerencsém szives tudomásul ajánlani, miszerint évek óta legjobb hírnévvel fennálló

czukrászdamat

újabb időben a lehető legnagyobb áldozatokkal járó dus felszerelés és kitünően kezett segédszemélyzet szerzőltetése által a kor követelményeinek megfelelő színvonalra emelve oly karba hoztam, hogy készítményeim finomságot s izletességet illetőleg e szakmabeli bármely fővárosi üzlettel vetekedni képes léven, azon kellemes reménynek adok kifejezést, miszerint igen tisztelt megbízom ebbeli igényeit ezental meg fokozottabb módon fogom kielégíthetni.

Bátorkodom em-elfogva a közölgelmet felhívni következő különlegességeimre:

torták, konfektek, karamel csokoládé és crème-bonbonok, dessert és tea-sütemények, francia csokoládé, fagyalt és parfait-k, tea, rum, különféle cognac és asszú-borok,

melyeket mindig nagy választékban s friss minőségben készen tartok s ünnepélyekre nagyobb mennyiségben kívánatra rendezes szerint direkt készítek.

Különös figyelmbe ajánlom a legfinomabb vanília-ecetből készült

saját gyártmányu csokoládétábláimat,

melyekkel úgy mint a legfinomabb francia csokoládégyártmányokkal **gyári áron** szolgálok.

Felajánlom végül gyors és gondos szolgáltatásomat bármely házi vagy közönnepélyekre, úgyszintén a vidékre is, a hova rendelés szerint mindent a legpontosabban szállítok.

Midőn az irántam eddig is tanúsított nagybecsű jóindulatot mely köszönetet mondok, kerem annak javára leendő további fenntartást s maradtam

kiváló biztossággal

őzv. Cáfisch Kristófné

Király-utca 30.

ZSOLNAY IMRE

butorraktára és műhelye (tetemesen nagyobbítva)

Pécsett, Ferenciek-utca 11. sz.

(A pécsi edénygyár raktár ugyanott.)

Nagy választékban teljes és stilszerűen berendezett **alvó, disz- és ebédlő szobák**, mindenemü **fa, vas- és kárpitozott bútorok, képek, tükrök, függönyök, függönytartók** és minden e szakmába vágó cikkek.

Abban a helyzetben vagyok, hogy **bútorvásárlások** nálam ép oly **jufányosan** eszközölhetők, mint Budapesten vagy Bécsben.

Felvilágosításul!

Vannak emberek a kékelt a kegyéltirigység minden tisztességtudásból kivételével.

Igy esett meg most, hogy

egy versenytársunk teljesen fejet vesztvén

az Esterházy cognac bámulatos sikeréin, (és mindenestre a saját gyárterményének hanyatló kelendőségén — a minék oka pedig csakis ő maga lehet, oda jutott, hogy valóban és nevétséges vádakat szór ellenünk s ez által igyekszik bennünket megkárosítani.

Erdeket ilyen eszközökkel védő versenytársunk fogadja részvételül? Bészózzal!

Részünkről csak azt említhük meg röviden, hogy

csakis az Esterházy cognac

lett **minden kiállításán** melyen részt vett, **első díjakkal kitüntetve,** hogy

csakis az Esterházy cognac-gyár

kapott orvosoktól, gyógyszerészektol kereskedőktől és a nagy közönség köréből **ezeekre rugó elismerő leveleket** és hogy

csakis az Esterházy cognac

kedvence a nagy közönségnek.

Mi csakis a nagy közönség véleményét tartjuk mérvadónak, ez pedig hatalmas nyilvánult meg mindenfelé hangzólagosan.

Esterházy cognac a legjobb!

Szavatulunk cognacunk jóságától, **ez szerezte meg nekünk a nagy közönség rokonszenvét,** melyet — a verseny dalhangó tanadását ellenére — megtartani, sőt fölünk teltetőleg fokozni igyekszünk majd.

Tisztelettel

Gróf Esterházy Géza-féle
cognac-gyár
Budapest-Angyalföld.

Üzlet-átvétel.

Van szerencsém szíves tudomására hozni, hogy *Zsille Zsigmond úr épület, metszett- és tűzifa kereskedését, épület, telep és összes berendezéssel együtt megvettem.* azt

MARTON MIKSA

vezető Zsille Zsigmond

bejegyzett cég alatt vezetem.

Az üzletet az újabb kor igényei szerint fogom berendezni nagy súlyt fektetve az **asztalos és szebb műanyagokra**, nemkülönbön **szőlőkarokra** is.

Kérem a volt cég iránti bizalmat az enyemre is átruházni, semmi anyagi áldozattól nem fogok visszaradni, hogy ez által a legkényesebb igényeket is kielégítve, b. partfogását kiérdemeljem.

Pécs, 1892. október hóban.

Maradtam kiváló tisztelettel

Marton Miksa.

3961. k. i. 92.

Siklói járás főszolgabírájától.

Pályázat.

Baranyavármegye siklói járásába kebelezett Nagytótfalu, Kistótfalu, Jakabfalu, Kövesd, Ivánbattyán, Vókány és Nemetpalkonya községek szövetkezetéből álló, Siklós székhellyel bíró **nagytótfalui** körjegyzőségben a **körjegyzői állás** lemondás folytán megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom ennélfogva mindazokat, kik ezen 755 forint 87 kr jegyzői fizetés, 35 forint irodaátalány, 250 forint lakbér, 74 forint uti átalány, 35 forint irodavilágítás, 360 forint fuvarváltás és 200 forint segédattartással javadalmazott körjegyzői állást elnyerni óhajtnak, az 1883. évi I. t. e. 6. §-a értelmében felszerelt kérvényüket f. évi **november hó 10-éig** alulírotthoz annyival is inkább nyújtsák be, mert a később beérkezőket, figyelembe venni nem fogom.

A választás f. évi **november hó 14-én** d. e. 10 órakor Siklós nagyközség tanástermében fog megejteni. Siklós, 1892. október 19-én.

Benyovszky Manó

főszolgabíró.

Legérdekesebb s legtartósab értékü ajándékok!

SCHÖNWALD IMRE

ékszerész, órás és látszerész

Főüzlet:

Király-(fő)-utca, a „Hattyu“-épületben.

PÉCSETT

Műhely:

Király-(fő)-utca, Mestrics-féle házban.

Nagy választék

a legújabb és legfinomabb ékszer, aranytárgyak, órákból, valamint gyári raktár a legszebb francia és berndorfi chinaezüsttárgyakból.

106. szám.

finom Renaissance salonóra amerikai diófaszekrényben és cuivepoli diszitménnyel

Ára 24 frt.

105. szám,

14 nap járó és ütő ingaóra csinos fényezett diófaszekrényben.

Ára 14 frt.

50. szám,

Renaissance inga óra. járó és ütő művel, pontosan szabályozva.

Ára 20 frt.

109. szám,

gyümölcs és virágtartó, valódi ezüsből **70 frt.**, finom chinaezüsből

20 frt.

108. szám.

teljes Moccakészlet 6 személyre, valódi ezüsből

300 frt.

ugyanaz finom chinaezüsből

60 frt.

110. szám,

finom asztali állvány virágtartóval a legjobb chinaezüsből.

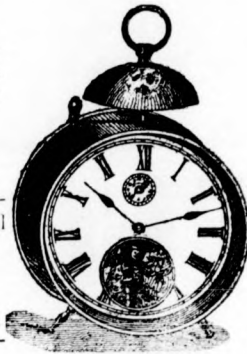
18 frt.

107. szám,

pontosan szabályozott óra állanyokban

3 frt.

Kiváló tisztelettel

Nagy választék

magyar díszékszerekben, u. m. **kardok, mentekötők. övök, gombok,** stb.

Párisi látszerek

gyári főraktára.

Legjobb szemüvegek, könnyen ülő orrszorítók, látsövek stb.

Saját vésnöki műterem.

Egy csinos monogram

15 kr.

Egy latin betű

4 kr.

Továbbá készítek bélyegzőket, pecsétnyomókat, címereket. stb.

Órajavitásokat

azonnal és a legolcsóbb árak szerint készítek.

Egy óra-üveg ára

15 kr.

Egy mutató ára

5 kr.

Egy órarugó órába téve

60 kr.

Mindennemü ódon arany és ezüst tárgyakat legmagasabb értékben veszek, vagy cserében új tárgyakért átveszem.

Óráknál

5 évi jótállást nyújtok.

Schönwald Imre.

Szabott gyári árak!

Pontos és szolid kiszolgálás! A tárgyak valódiságáért jótállok!

Pontos és szolid kiszolgálás! A tárgyak valódiságáért jótállok!